

בבא בתרא קנ

שווערד

1. תוספות בבא בתרא דף כז/א

וביודוי - פי' בקונטרס דלא גרסינן וביודוי דלא כתיב במעשר שני (שיש) שום ויודוי לא מארצך ולא מאדמה אשר נתת לי אע"ג דכתיב ביה וברך את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתת לנו (דברים כו) לא שיהא לו לחלק אלא לכל ישראל ומיהו על כרחך אין ויודוי בלא קרקע דתני עלה בירושלמי אף ביודוי ומכל מקום לא גרסינן ליה מדתני עלה בירושלמי מכלל דבמשנה ליתיה:

2. ספר קובץ שעורים ח"א - מסכת בבא בתרא דף קנ/א

(תקמג) ברשב"ם ד"ה ואידי וכו' הביא רביה דא"צ קרקע לויודוי מעשר, מדתנן דגרים אין מתודין שאין להן חלק בארץ, וכונתו דע"כ אין לו קרקע, דירושה אין לו, ואם לקח הא קיי"ל ק"פ לאו כקה"ג דמי, וא"כ מאי איריא גר, הא דומיא דגר גם ישראל אינו מתודה, אלא ודאי דבישראל א"צ שיהא לו קרקע, ודוקא גר שאינו ראוי ליטול חלק בארץ, והנה אי נימא דמשכחת גר שיהא לו קרקע, אין זו ראייה דהא אפשר לפרש, דגר אינו מתודה אפילו יש לו קרקע, ומדברי הרשב"ם מוכח דא"א לגר שיהא לו קרקע, ובטורי אבן ריש חגיגה כתב, דאפשר שיהא קרקע לגר שירש את אשתו למ"ד דירושת הבעל דאורייתא, עוד אפשר לאשכוחי שישראל הפקיר שדהו וזכה בה גר, דלא מצינו שיהא הפקר חוזר ביובל, ואין להקשות, דא"כ מאי פריך בס"פ השולח, לא מצינו דמייתי ביכורים אלא חד בר חד עד יהושע, הא משכחת שזכה מן ההפקר, זה אינו, דאכתי תיקשי במפקיר עצמו, מנא ליה קה"ג אם אינו חד בר חד:

3. ספר מנחת חינוך - מצוה תרו - אות כב

[כב] והנה דעת רש"י בקדושין כ"ו ע"א ד"ה וביודוי, דאף מי שאין לו קרקע חייב ביודוי, והיינו דאין לו עתה בשעת הויודוי קרקע, ויכול לומר על האדמה אשר נתת לנו, דאינו דומה לביכורים דשם אומר שנתת לי. והתוס' שם ד"ה וביודוי מביאין ירושלמי, וכתבו, וגם משמע מי שאין לו קרקע מתודה כגון פירות לקוחין עכ"ל. וסיומ דברי התוס' כגון פירות לקוחין, איני יודע מאי קשיא להו, דאם היה קשה להו מאין לו פירות, אפשר דהיו לו קרקעות ופירות מן קרקע שלו ומכר הקרקע, דהוה אמינא דאין מתודה כיון דאינו יכול לומר עתה וברך את האדמה אשר נתת לנו, כיון דאין לו עתה, קא משמע לן דמתודה כמו שפירש רש"י, והסיומ הזה אינו מבין כעת וצריך עיון. על כל פנים דעת רש"י ותוספות כאן דאף באין לו קרקע מתודה. ודבריהם סותרים למה שכתבו בב"ב כ"ז ע"א ד"ה וביודוי, דכתבו שם דאין ויודוי בלא קרקע, וכבר עמד בזה בעל תוס' יו"ט בפאה פ"ג משנה ו' ע"ש. והנה הר"מ דלא הביא דין זה, נראה דסבירא ליה דמתודה, דאי אין מתודה היה מביא זה. והנה לשיטת דסבירא להו דצריך קרקע, אם קנה בזמן היובל או שאר קנין פירות הדין כביכורים, ע"ש ותלמד לכאן:

4. ספר קובץ שעורים ח"א - מסכת בבא בתרא דף קנ/א

(תקמד) תוס' ד"ה ומנה ופרס. שיעורא דרבנן ור' דוסא לא ידעינן מנלן, וצ"ע מאי קשיא להו הא שיעורין הלל"מ, ומאי שנא שיעור זה מכל השיעורין:

5. שו"ע חושן משפט - סימן רמח

(י) הנותן מתנה ואמר: מטלטלין שיש לי לפלוני, נוטל כל כלי תשמישו אבל לא חטין ושעורים וכיוצא בהם. ואם אמר: כל המטלטלים שלי, נוטל הכל והעבדים בכלל המטלטלים, אבל לא רחיים התחתונה וכיוצא בהם, שהרי היא מחוברת לארץ. ואם אמר: כל המטלטל, נוטל אף רחיים התחתונה וכיוצא בהן:

6. הרא"ש על בבא בתרא פרק תשיעי - סימן כו

כו [דף קמט ע"ב] שייר קרקע כל שהוא כו'. וכמה כל שהוא רב יהודה אמר קרקע כדי פרנסתו ורב ירמיה אמר מטלטלין כדי פרנסתו אמר רבי זירא כמה מכוונן שמעתא דסבי קרקע מאי טעמא דאי קאי סמיך עלה מטלטלי נמי סמוך עלייהו אמר רב יוסף מאי כוונתא איכא מאן דאמר מטלטלין קרקע תנן ומ"ד כדי פרנסתו כל שהוא תנן וכתב רב אלפס ז"ל וליתא לדרב יהודה מדרבא אר"נ חמשה עד שיכתבו כל נכסיהן ואלו הן שכיב מרע עבדו אשתו ובניו ומברחת ושמעת מינה דשייר מידי בכולהו הוי שיעור ולא בעינן כדי פרנסתו ותמיהני על פיסקא הדין דלא אשכחן מאן דפליג אדרב יהודה ורב ירמיה בר אבא ור' זירא ששיבח דבריהם אלא רב יוסף שתמה על ששיבח ר' זירא דבריהם ולא מלאו לבו לחלוק על דבריהם וגם אביי הקשה יפה לרב יוסף על שתמה על דבריהם ורב יוסף דחה דברי אביי בדברים שאין בהן ממש ומה שרצה רב אלפס להשוות כל חמשתן ביחד דשייר מידי בכולהו הוי שיעור אין בראיה זו ממשות לדחות דברי אלקים חיים דלאו כולהו בחדא מחיתא מחתינהו דרב נחמן לא קאמר אלא הדין שאמרו חכמים באלו חמשה אין נוהגין במקצת נכסים ולא דוקא שיהא שיעור כולן שוה דלכולהו מטלטלין הו

שיור לבר מכתובה משום דכתובה ממקרקעי תקינו רבנן וכן לענין שיור נמי מסתבר דשכיב מרע בעינן כדי פרנסתו דמידי הוא טעמא אלא משום אומדנא דלא יהיב אינש כל מה דאית ליה וימות ברעב אלא אדעתא דמית קא יהיב והאי אומדנא לא בטלה אם לא ששייר כדי פרנסתו ומסתבר כי היכי דבטילא תמיהין דרב יוסף על קרקע הכי נמי איתבטלא על כל שהוא ושיעור כדי פרנסתו יראה אם הוא עובד אדמה שישיר לו קרקע כדי פרנסת בני ביתו וכן אם מתעסק בסחורה או ברבית ששייר כדי שיוכל להתפרנס מן הריוח:

7. חידושי הרשב"א מסכת בבא בתרא דף קנ עמוד ב

מטלטלי ואיתנהו בעינייהו הוי שיור, פר"ש ז"ל איתנהו בעינייהו שישנם תחת ידו לאפוקי אם הלוח איתם לאחר, ואינו מחזור בעיני אלא איתנהו בעינייהו שהם מיוחדין לכתובתה וכאותה שאמרו בריש פרק אע"פ (נ"ה א') מטלטלי ואיתנהו בעינייהו בלא שבועה:

8. ספר קובץ שעורים ח"א - מסכת בבא בתרא דף קנ/ב

(תקמה) שם ע"ב. לבר מכתובה דאמטלטלי לא תקינו רבנן, ובשו"ת הרשב"א ח"ד סי' קנ"א כתב טעם, אהא דמטלטלי דיתמי לא מישתעבדי מפני שאין דעת המלוה סומכת עליהן שאפשר להבריחן, לפי שהיורשים שלא קיבלו טובה ממנו עשויים להבריחן, משא"כ בלוה עצמו שקיבל טובה ממנו ועוד שלא יקראוהו לוח רשע ולא ישלם וכו', וה"ט נמי דכתובה שאינה נגבית ממטלטלי, אפילו בחיי הבעל ע"י גירושין, כיון שהוא מוציאה מתוך איבה, אף הוא עשוי להבריח נכסיו עיי"ש, וקשה דהא דאין דעתו סומכת עליהן ע"כ הוא מטעם מחילה, שמחל שיעבודא דמטלטלי, והתינוח לגבי יתמי, דא"א לגבות מיתמי אלא מטעם שיעבוד נכסי אבל בכתובה מיניה דידיה, מה בכך שמחלה שיעבוד הנכסים, מ"מ תגבה מטעם שיעבוד הגוף גרידא דהא לא מחלה את החוב עצמו:

9. חידושי הרשב"א על מסכת בבא בתרא דף קנ/ב

שטרא איקרא נכסי. איכא למידק היכי דמי, אי לא כתב ליה וכל שעבודא דאית ביה, אפי' כתב לו בפירוש שטרות לא קני, וכדאמר רב פפא בפרק הספינה (לעיל עו, ב) דלא הקנה לו אלא גוף השטרות לצור הצלוחית לפי שאין בלשונו אלא הנייר בלבד, ואי בשאמר לו כל נכסי וכל מה שכתוב בתוכן, הרי הקנה לו השטרות בפירוש ואפי' לא היו בכלל נכסים דעלמא, שהרי גלה זה שהוא נותן בכלל נכסיו. ....

אלא מסתברא לי דהכא ודאי בשכיב מרע ובכולל ונותן כל נכסיו, דאזלינן בתר אומדנא ואמרינן דדעתו ליתן השטרות ושעבודן, אלא משום דטריח ליה מלתא לפרוט השטרות מתוך שאר הנכסים ולומר נכסי ושטרותי וכל שעבודן לפיכך כלל את הכל, וכענין שנאמר (לעיל) באומר כתבו גט לאשתו, אבל בריא שכלל ונתן כל נכסיו אין שעבוד שטרותיו בכלל עד שיפירוש, דדילמא נייר של שטרות לבד נתן, דשתי קניית יש בשטרות, האחת קניית הנייר לצור על פי צלוחית ובשמים לבשם והשנית קניית השעבוד, וכל שלא אמר וכל שעבודן לא נכנס בכלל ההקנאה אלא הנייר לצור על פי הצלוחית, וכן (אפי') הדין בשכיב מרע שאמר שטרותי לפלוני לא נתן אלא גוף הנייר, דאי לא לימא וכל שעבודן, ולא דמי לכתבו גט לאשתו, דהתם כתיבה בלא נתינה לא מהני לה כלום ולמה קאמר, אבל באומר תנו שטרותי לפלוני הרי נתן לו גוף הנייר, ואם נתן לו הנייר לא נוסף אנו על מתנתו לומר שאפי' השעבוד נתן לו. ועוד דגט אינו חסר אלא מסירה, וכשאמר להם כתבו הרי הוא כמסור, אבל בנתינת שטרות מפי כתבו [לא] מסר אלא גופו של נייר אבל לא השעבוד שבהן עד שיכתוב כן בפירוש, אבל שכיב מרע דכולל ונותן כל נכסיו, בזה ודאי הולכין בתר אומדנא דמשום דכבד עליו דבורו טריחא ליה מלתא לפרוט השטרות [וכל] שעבודן בכלל. ....

10. ספר ים של שלמה - בבא קמא פרק ט אות מ

מסיק, א"ל רב ספרא, אלא מאי תקנתא. זיל לר' אבא ויקנה ניהלך אגב קרקעי, ותא את, כתוב לן התקבלתי. כי הא דרב פפא ה"ל תריסר אלפי זוזי בי חוזאי, אקניניה ניהליה לרב שמואל בר אחא אגב מפתן הבית, כי אתא נפק לאפיה עד תוון, פירוש, שם מקום הוא. ומחמת שמחה יצא לקראתו, שהביא לו מעותיו, כך פירשו רוב הפרשנים, ואני אומר, אי משום זה לא היה לתלמוד לכתוב, דאין בו תועלת. אלא אדרבה, רב פפא עשיר גדול היה, ולא חש לסך זה. כי באמת לפי חשבון מהו זוז, אינו סך גדול. אלא לפי שלא היו יודעים בני הישיבה בזמנו למצא תקנה. להיות כופה הנפקד או הלוח להחזיר לו מעותיו לשלוחו בלתי שום טענה ואמתלא. ורב פפא מצא דין זה, ותקון זה, ושמח בשמעו שהיה מוציא מן הכח אל הפועל בתקנתו, שירד לעומקי הלכה. וכשם שדנתיו לכף זכות, כך המקום ידיניני לכף זכות: